

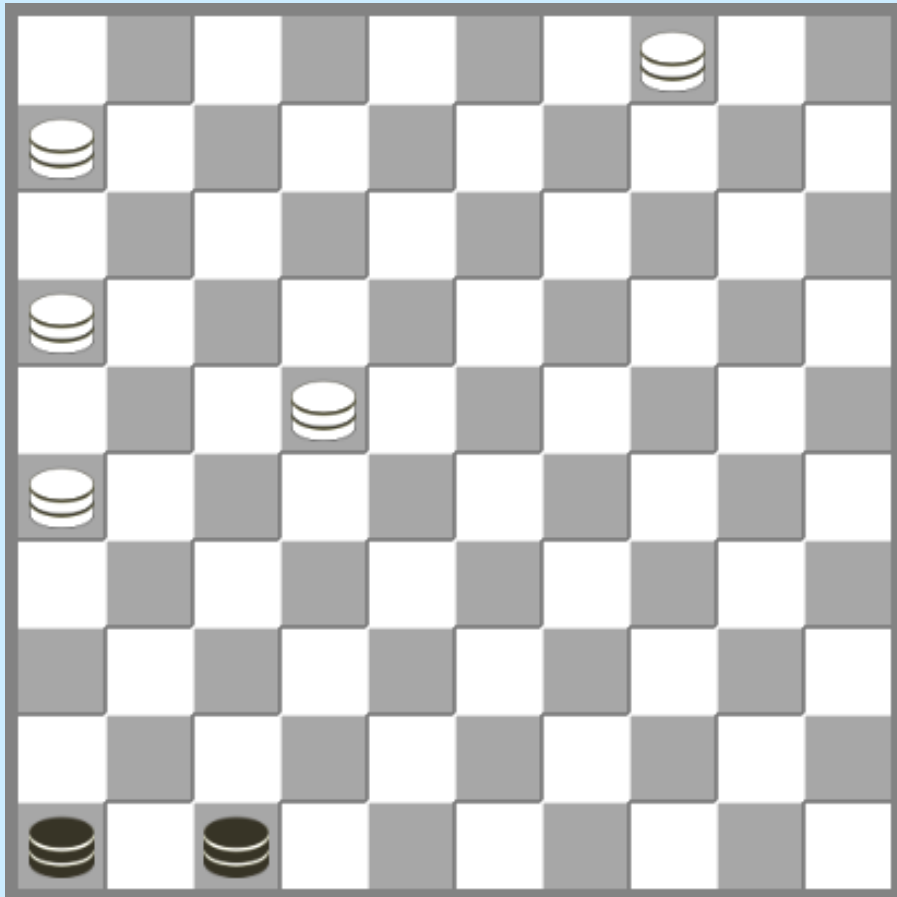

---

5 TEGEN 2

---

is winst

DC Den Haag
Harry Zandvliet

5 TEGEN 2 IS WINST

Het is mij als clubspeler van DC Den Haag gebleken uit Turbo dambase dat zelfs hele sterke dammers niet weten hoe je een 5 tegen 2 dammen moet winnen. Veel partijen eindigen remise, vaak wordt gewonnen via tactische manoeuvres, zonder een plan in de vorm van een sleutelstand. Vaak weet men wel de juiste sleutelstand te vinden als de tegenstander 2 dammen op de lange lijn heeft, maar hoe zit het met 1 dam op de lange lijn? Vandaar leek het mij zinvol dit thema eens goed onder de aandacht te brengen.

Het boek 5 tegen 2 van Gerrit L. de Bruijn behandelt een aantal overmachtseindspelen met als centrale thema, 5 dammen tegen 2 dammen. Voor de eindspel liefhebber, een absolute aanrader dat boek!

Echter, het onderdeel 5 dammen tegen 2 dammen wordt weliswaar volledig behandeld, maar laat ook nog wat huiswerk achter voor de lezer en de materie is hierdoor voor de minder fanatieke dammer niet snel onder de knie te krijgen.

Daarom heb ik geprobeerd de materie uitgebreider uit te leggen en heb ik een paar ezelsbruggetjes verzonnen zodat de winst makkelijk te onthouden is.

In mijn voorbeelden heeft wit 5 dammen. 5 dammen tegen 2 dammen is winst, altijd.

Allereerste is het van belang dat je met 5 dammen de controle hebt over de lange lijn en veld 23 zodat je daar altijd een dam op kan zetten. Als dat zo is, dan is winst niet moeilijk meer.

Er zijn twee uitzonderingen dat wit, met zijn 5 dammen, geen controle heeft over veld 23.

A. *Zwart beheerst beide triktraklijnen, wit heeft wel de lange lijn.*

Beheerst zwart beide triktraklijnen, dan kan wit zwart niet zo makkelijk verjagen van de triktraklijnen, maar gelukkig heeft van Emden, eind 18^e eeuw (1785) een sleutelstand bedacht die zwart noodlottig wordt als hij koppig met beide dammen de triktraklijnen blijft bezetten.

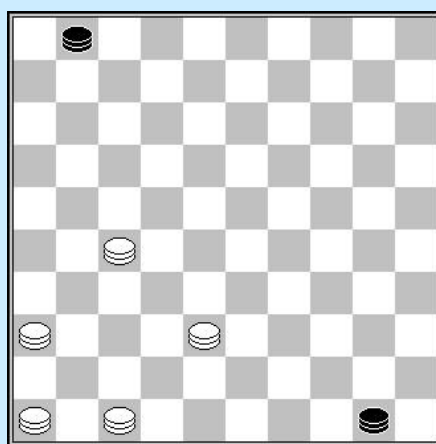

Diagram 1

In diagram 1 heeft wit de sleutelstand Van Emden opgebouwd. Als wit aan zet is speelt hij (46-28 (of 23 enzovoorts) 50x31, 36x18 1x42, 47x15). Indien zwart aan zet is kan hij proberen te ontsnappen, maar los staan mag niet, omdat wit dan altijd een 2 om 2 kan uitvoeren via dezelfde slagwisseling. Zwart zal dus 50-6 moeten doen (of 1 -45). Hierna doet wit een tempo zet, 46-05, waarna zwart wederom gedwongen is om een

van zijn 2 dammen naar de overkant te zetten, losstaan mag niet, waarna de positie van diagram 1 volgt met wit aan zet dus winst. Het maakt niet uit of zwart een dam heeft op 1 en 50 of 6 en 45.

Als wit van Emden aan het opbouwen is zal zwart dus 1 van zijn dammen van de triktrak moeten halen om aan verlies te ontkomen, waarna wit veld 23 onder controle kan brengen.

B. Zwart beheerst de lange lijn, met 1 of 2 dammen.

Dit moet je proberen te voorkomen, want winst is nu niet makkelijk. Je kunt zwart niet verjagen van de lange lijn zoals bij de triktrak. Reeds in 1770 hadden de romantici van die dagen wel een sleutelstand om te winnen als zwart met 2 dammen op de lange lijn blijft staan (Manoury) maar het zou tot 1920 duren voordat er ook een oplossing was als zwart 1 dam heeft op de lange lijn, gevonden door G. Fournier. Echter, de winst was zeer ingewikkeld. In deze eeuw heeft Gerrit L. de Bruijn een kleine wijziging aangebracht op de stand van Fournier waarna de winst een stuk makkelijker is.

In diagram 2 de sleutelstand van Fournier in diagram 3 de aangepast vorm van Fournier, gevonden door de heer de Bruijn, in diagram 4 de sleutelstand van Manoury.

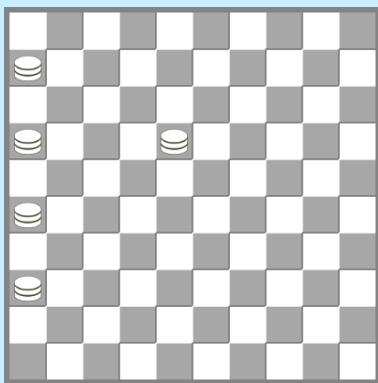

Diagram 2
(Fournier 1920)

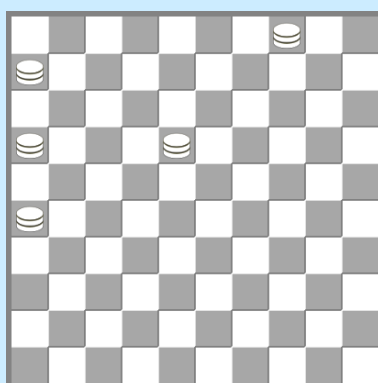

Diagram 3
(Fournier aangepast)

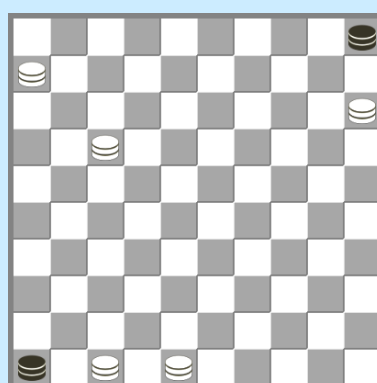

Diagram 4
(Manoury 1770)

Als wit veld 23 wel onder controle heeft, dan is winst niet moeilijk meer.

Wit heeft de lange lijn, en veld 23 onder controle

In dit geval heeft wit het snel voor elkaar. Hij bouwt de *sleutelstand Barteling (1901)* op, waarschijnlijk de makkelijkste sleutelstand om tot winst te komen bij beheersing lange lijn:

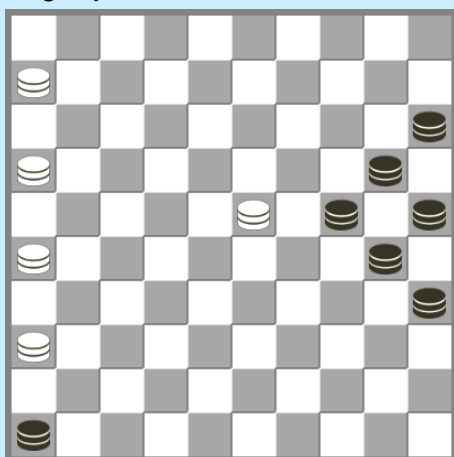

Diagram 5,
Barteling (1901),
indien de 5 dammen de lange lijn controleren

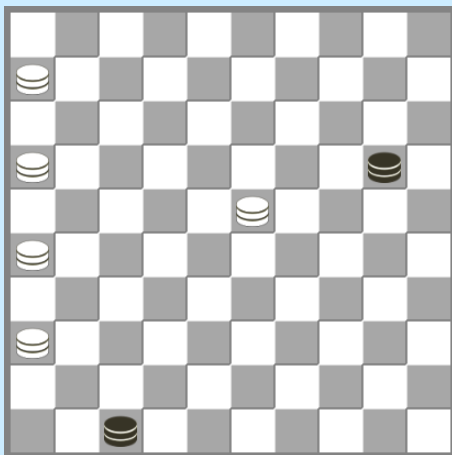
Zwart kan nu alleen nog staan op de velden waar in bovenstaand voorbeeld een zwarte dam staat, zonder simpel te verliezen. Dat zijn slechts 7 velden!

In alle gevallen geldt dat wit direct wint. Als een zwarte dam losstaat dan kan wit meestal winnen met een 2 om 2, ingezet op het onderste of bovenste bordhelft. Bijvoorbeeld, zwart heeft een dam op 30 en op 35, dan 2 om 2 op onderste bordhelft: 6-44, 35x49 en 23-32 49x21 16x25. Soms via de andere bordhelft, bijvoorbeeld zwarte dammen op 25 en 30, dan 36-9 25x3 en 6-17 3x21 26x35

Directe winst kan niet altijd via een 2 om 2 of een schaar.

Uitzondering 1: Zwart heeft een dam op 47, pennen 47!

Wat je je eerst nu moet afvragen (als een zwarte dam op 47), zit er toch een directe winst in? Een directe winst zit erin als zwart een dam heeft op 20 of 24, bijvoorbeeld. Dan moet je niet moeilijk doen.

Die directe winst laat zich makkelijk vinden.

Diagram 6, Dam1 op 47 met directe winst

Zou in nevenstaand voorbeeld de zwarte dam op 20 op veld 24 staan, dan brengt 23-29 winst, want altijd ruilt wit de zwarte dam weg om 1 dam, waarna hij er 4 overhoudt om de andere dam op te peuzelen.

Nu staat de zwarte dam op 20. Met 23-29, 47x24*, heeft zwart 2 dammen los, altijd gunstig.

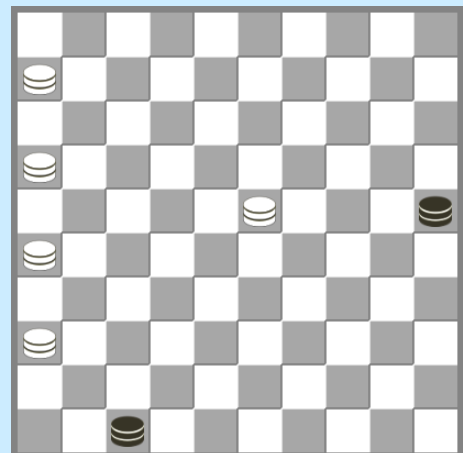
Vervolgens 36-09 20x03, 06-17 03x21 en wit raapt beide dammen op.

In het geval dat winst er niet direct inzit met een zwarte dam op 47, bijvoorbeeld in dit voorbeeld:

Diagram 7, het pennen van Dam1 op 47

23-10!

Nu gaat wit proberen de dam op 47 te pennen door de dam op 23 naar 15 te brengen door eerst dus 23-10 te spelen. Wit stelt nu 10-15 aan de orde als de zwarte dam op 47 niet beweegt en gepend wordt. Vervolgens wordt deze geruild tegen 1 dam en het is 4 tegen 1. Dam1 op 47 moet bewegen.

Het mooie is dat de zwarte dam (Dam1) op 47 niet los mag staan. Want dan zit er altijd een simpele 2 om 2 in (wit geeft dam op 6 weg aan Dam2 (die staat op 30, 25 of 35), en vervolgens kan met de dam op 10 altijd deze worden weggeven aan Dam2 (bijvoorbeeld Dam 2 heeft na 06-44 geslagen met 35x49 en na 10-32 gaan de beide dammen van het bord)) Na 23-10 is dus 47-15 gedwongen!

Vervolgens wint wit makkelijk.

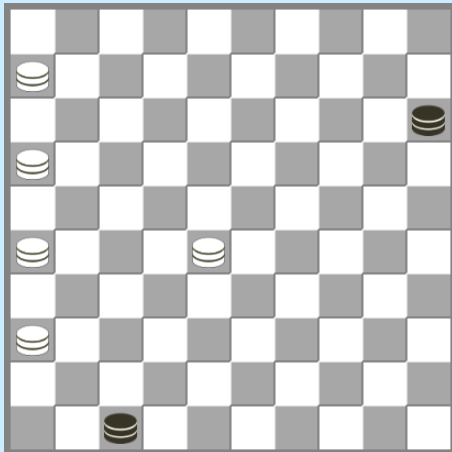
- Als Dam2 losstaat, dan zit er een 2 om 2 in, die makkelijk te vinden is
- Als Dam2 op 25 staat dan doet wit 16-27, 15x31, 36x09, 25x03 en wit doet de

- genadestoot, 06-17 en de laatste dam gaat er af.
- Als Dam2 op 35 staat dan 16-02 15x04 06-22 04x27 en 36x13 en de laatste dam gaat er ook af. Overigens, diagram 7 is ook gewonnen als wit 23-28 doet, men ga dit na!

Echter, wit kan 23 -10 niet doen als zwart naast 47 ook een dam op 15 heeft! In dat geval geldt uitzondering 2.

Uitzondering 2: Zwart heeft een dam op 47 en op 15 OF op 15 en op 35

In deze beide situaties speelt wit 23-28 en staat gewonnen op elke zet die zwart moet doen.

Diagram 8, wit kan Dam1 op 47 niet pennen en speelt 23-28

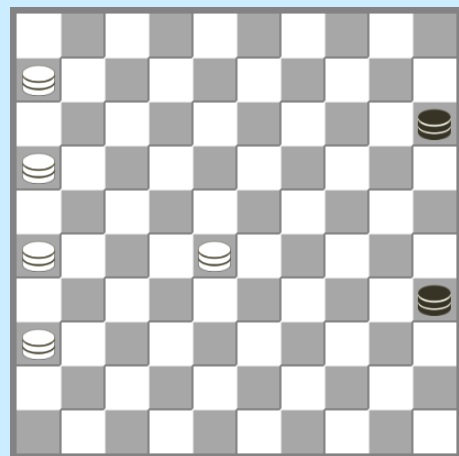
Een van de 2 zwarte dammen moet los gaan staan op de enige veilige diagonaal 15-47 waarna een simpele 2 om 2 de winst brengt.

Diagram 9, Dam1 op 15 en Dam2 op 35, de uitzondering: wit speelt ook hier eerst 23-28

In het andere voorbeeld verliest zwart simpel als hij zet, los is 2 om 2. Het meest taaie is nog 1.35-02.

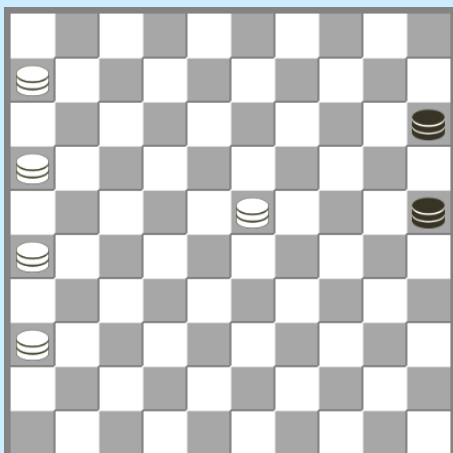
Nu voert wit de bekende schaar uit 2.28-10 15x04, 3.06-22 04x27, 4.36x18, en de schaar staat klaar, want loopt zwart weg dan 5.26-08, x02 en 6.18-07.

En indien zwart naar 47 (1.15-47) vlucht dan volgt de winstgang die we besproken hebben bij uitzondering 1.

DE OVERIGE GEVALLEN

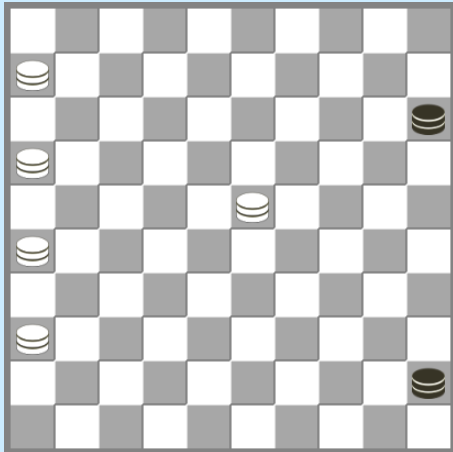
Als Uitzondering 1 en 2 niet gelden dan is winst niet moeilijk meer en dit kan je zelf makkelijk achter het bord zien.

Een paar voorbeelden:

(Diagram 10, directe winst)

1.28-10 15x04 2.16-27 04x31 3.36x09 250x3 4.06-17 03x21

(Diagram 11, directe winst)

06-01, en de zwarte dam op tric trac is het haasje

Als een zwarte dam los staat, altijd een simpele 2 om 2, zoals in het begin van het hoofdstuk is uitgelegd.

Conclusie:

Als je weet in welke 2 situaties (waarvan er 1 voor de hand ligt) je de stille zet, 23-28 moet doen, en je weet ook dat met een zwarte dam op 47 je deze moet dreigen te pennen door een dam op 10 te zetten (met de dodelijke dreiging 10-15), dan is de rest niet moeilijk meer en laat de winst zich makkelijk zien achter het bord. Met de lange lijn zit de winst zo in de tas.

Echter, heeft zwart een dam op de lange lijn, dan zult u uit een ander vaatje moeten tappen. Eeuwenlang heeft men gedacht dat het remise was.

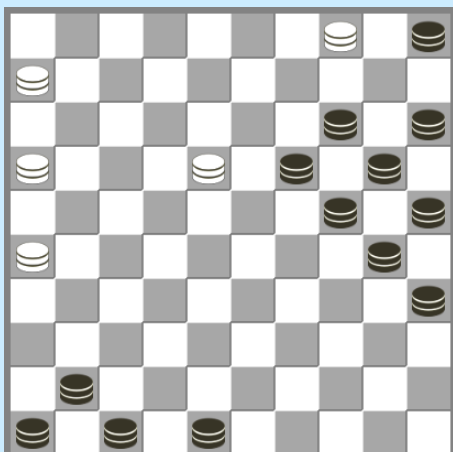
ZWART VERKOOPT ZIJN HUID DUUR, HEEFT DE LANGE LIJN

Met zwarte dam op de lange lijn zijn 2 sleutelstanden mogelijk. De eerste sleutelstand is van Fournier, waarvan de winst zich niet gemakkelijk laat vinden.

De andere sleutelstand is een kleine aanpassing op Fournier, gevonden door eindspel-specialist De Bruijn. De oplossing is vele male simpeler dan die bij de stand van Fournier en laat zich ook begrijpen voor de doorsnee dammer! De winstvarianten zijn niet diep, en met een paar ezelsbruggetjes zit die winst in de tas, al heeft die winst iets meer voeten in de aarde dan de sleutelstand van *van Barteling*.

Ook bij sleutelstand De Bruijn staan er dammen op 6,16 en 26.

De andere 2 dammen staan naast de lange lijn, namelijk op sleutelveld 4 en nu ook op een triktraklijn namelijk sleutelveld 18.

In nevenstaande voorbeeld de gewenste positie van wit en alle posities waarop de zwarte dam nog kan staan.

Diagram 12, aangepaste sleutelstand Fournier (De Bruijn)

We maken de volgende onderverdeling.

1. Zwart heeft 1 dam op de lange lijn, maar niet op 5 of 46
2. Zwart heeft 1 dam op de lange lijn, en wel op veld: 5 of 46
3. Zwart heeft 2 dammen op de lange lijn, en denkt: 2 maal lange lijn is remise

Zwart heeft 1 dam op de lange lijn, maar niet op 5 of 46

Er zijn 3 velden die zwarte Dam1, kan bezetten : 14, 19 en 41. De andere zwarte Dam2 staat niet op de lange lijn, op 1 van de velden, zie diagram. We zullen zien dat winst niet moeilijk is en zich makkelijk laat vinden. De tactiek is dat wit de jacht opent op Dam2. Die kan zich niet meer in veiligheid brengen.

Zwarte dam staat op 14

Als de zwarte Dam1 op 14 staat dan mag de andere zwarte Dam2 niet los staan, want dan de 2-om-2-van-Dam14 : 04-09, 14x03, 18-12 enz, of 18-09,14x03, 06-17 enz..

Er resteren nu de volgende velden: 15, 25, 47 en 48. (35 is 2 om 2 : 04-13, 35x02* 18-07 enz.)

In al deze gevallen laat de winst zich ook gemakkelijk zien achter het bord, door te pennen!
Altijd? Neen, helaas 1 uitzondering, veld 48 het is niet anders.

Dam2 op 15: dan pennen, met eerst 18-36, met de bedoeling daarna 36-47 te spelen als Dam2 op 15 niet beweegt, waarna deze gepend staat. Hierna 1 om 1 met damafname Dam2.

Dam2 op 15 moet dus bewegen om dit scenario te voorkomen, maar mag niet los staan, want anders de 2-om-2-van-Dam14. Hij moet dus 15-47. Waarna wit 04-15 speelt en Dam2 op 47 is gepend en kan ten koste van 1 dam worden gepakt op de volgende zet van wit.

Dam2 op 25: dan pennen Dam2 met 26-48, 1 om 1 met afname Dam2 dreigt. Zwart moet Dam2 op 25 bewegen met 25-20 (de enige). Hierna 48-25 en zwart moet bij de volgende zet altijd een dam offeren.

Dam2 op 47: dan pennen met 04-15. Ook nu moet de dam op 47 bewegen om de 1 om 1 uit de weg te gaan. Voor Dam2 zijn maar 2 velden bereikbaar en in beide gevallen is de dam het haasje, op 47-41 met de 2-om-2-van-Dam14 en op 47-36 wordt hij met een 1 om 1 afgevangen na 15-04, 36x13 enz.

DAM2 op 48: dan de uitzondering: 18-29, niet pennen maar wel weggagen dus, want 29-42 (1 om 1) dreigt. De dam op 48 mag niet los staan vanwege de 2-om-2-van-DAM14, 48-25 is gedwongen. Vervolgens pennen met 26 -48, en de dam moet opnieuw weg om de 1 om 1 uit de weg te gaan, maar kan niet weg, dus een 1 om 1 op de volgende zet:29-34 enz..

Conclusie Dam1 op 14:

Dam2 los is 2 om 2. Dam2 niet los is: pennen Dam2, behalve indien Dam2 op 48 staat, waarbij het recept dan 18-29 is. Winst laat zich vervolgens makkelijk zien.

Zwarte Dam1 staat op 19

Winst komt op hetzelfde neer als voorgaande. De 2-om-2-van-Dam19: 26-08, 19x02 en 18-07 02x11 enz, of 04-13,19x02, 18-07, 02x11 enz. Ook hier mag Dam2 dus niet los staan. De winstvarianten indien Dam2 niet losstaat zijn vergelijkbaar als de varianten met Dam1 op 14.

Dam2 op 47: zie winstgang bij zwarte dam op 14, met de 2-om-2-van-Dam19 als Dam2 los gaat staan op de volgende zet.

Dam2 op 48: dan ook (zoals bij Dam1 op 14), 18-29, en ook nu moet Dam2 48-30 of 48-25 doen om de 1 om 1 dreiging 29-42 enz. te ontlopen. Indien 48-30 de 2-om-2-van-Dam19 en indien 48-25 de 2 om 2 via 04-09, 25x03, 29-12, 03x17 of 21 enzovoorts. Na 18-29 laat de winst zichzelf snel zien.

NB: Met Dam2 op 48 is ook een andere, naar mijn smaak mooiere, winst mogelijk, via een schaar! 04-13 19x02, 18-07 02x11, 06x28 en de schaar staat klaar! (48-34,30,25), 16-43 25x48, 28-37 UIT.

Dam2 op 15: dan, net zoals bij dam1 op 14 pennen: 18-36 (met de bedoeling pennen met 36-47). Indien zwart probeert pennen te voorkomen door 15-20 dan 2-om-2-van-Dam19. Doet zwart 15-24, dan 16-02 en zwart moet bij de volgende zet een dam offeren. Gaat zwart 15-29 doen (de scherpste), dan **04-22!!** en zwart kan een 2 om 2 niet meer ontlopen met gebruikmaking van de vangstelling en het feit dat er altijd 1 dam los staat op zwarts volgende zet. (Meest scherp:19-35, dan 22-44, 35x49 en 36-27 enz.

Dam2 op 25, dan de 2 om 2, 04-09 25x03 en 18-12 enz. en beide dammen vliegen er af.

Dam2 op 35 dan de 2 om 2 : 06-44, 35x49, 18-27 enz.

Conclusie:

Winst is bijna hetzelfde als bij dam op 14. Meest taaie is de variant met Dam2 op 15 met na 18-36 15-29 , dan bouwt wit de vangstelling op met 04-22. Eigenlijk het enige markante verschil met de situatie van Dam1 op 14, die je moet onthouden. De andere winstgangen zijn in hoge mate hetzelfde, de winst laat zich vanzelf zien.

Zwarte Dam1 staat op 41

Er zijn maar 2 plaatsen waarop Dam2 mag staan zonder een 2 om 2. Los is sowieso verboden door een 2 om 2.

Dam2 op 15, dan dezelfde winst als eerder aangegeven, dreigen te pennen, 18-36 dus. Omdat 41-47 verboden is (wegens 06-33, 47x29, 24, 20) en de 2 om 2 (via 04-10 en 16-27)) moet 41 bewegen op de lange lijn en kan zwart op de volgende zet de dam op 15 pennen met 36-47, en de 1 om 1 zal een feit zijn bij wits volgende zet.

Dam2 op 47, pennen met 04-15

Conclusie: *Pen Dam2 of directe winst via een 2 om 2*

Als Dam1 op de lange lijn staat, doch niet op 5 of 46, dan staat zwart verloren omdat na de juiste zet van wit, zwart Dam2 niet meer in veiligheid kan brengen. Zwart krijgt niet meer de kans Dam1 te verplaatsen.

Het kwadranten eindspel: Zwart heeft 1 dam op de lange lijn, op 5 of 46

Als zwart slechts één dam op de lange lijn heeft, en wel op veld 5 of 46, dan doet wit: **18-22!**

Door deze vangstelling is de dam op de lange lijn veroordeeld tot de velden 5 en 46. Dam1 los is 2 om 2 of de winstgang van het vorige hoofdstuk (Dam1 op lange lijn, doch niet op 5 of 46).

Bovendien mag de tweede dam ook niet meer losstaan. Die is veroordeeld tot het kwadrant waar deze zich in bevindt, kan hieruit nimmer ontsnappen. Als wit met een vrije dam Dam2

geforceerd kan pennen is de winst een feit. Dat is de tactiek hier! Een waar kwadranten eindspel!

Dam2 staat na 18-22 in een van de volgende kwadranten waartoe hij veroordeeld is tot aan zijn bittere verlies:

- A. Kwadrant 2 (diagonaal 35-02) alleen de velden 2 en 35 zijn speelbaar
- B. Kwadrant 3 (diagonaal 48-25) alleen de velden 48 en 25 zijn speelbaar
- C. Kwadrant 4(diagonaal 15-47) alleen de velden 15 en 47 zij speelbaar.

Men merken op dat kwadrant 1 (Dam2 op 45) sowieso onzinnig is in omdat wit in de uitgangssituatie (sleutelstand De Bruijn) 06-01 speelt (45x07 en 01x45).

Met 18-22 fixeert wit dus het spel in vaste banen. We gaan nu kijken hoe wit een dam kan afvangen en vervolgens kan winnen!

A Kwadrant 2 (velden 35 en 2)

In kwadrant 2 zijn alleen de velden 2 en 35 speelbaar. In dat geval doet wit 22-27! (of 18-27 natuurlijk als de situatie zich meteen voordoet in de uitgangssituatie van De Bruijn), de vangstelling verplaatst zich een stapje opzij, en zwart staat verloren.

De 2 zwarte dammen zijn gebonden aan 05, 46 en 35, 02. Op de volgende zet doet wit 06-01 en ook veld 2 is nu verboden gebied, waarna alleen de dam op de lange lijn mag bewegen. Vervolgens de schaar.

Ezelsbrug: *Zorg bij de opgedrongen Kwadrant 2 dat de vangstelling zich verplaatst, een stapje naar achteren!*

Hierna alle mogelijkheden die achter het bord makkelijk te zien zullen zijn :

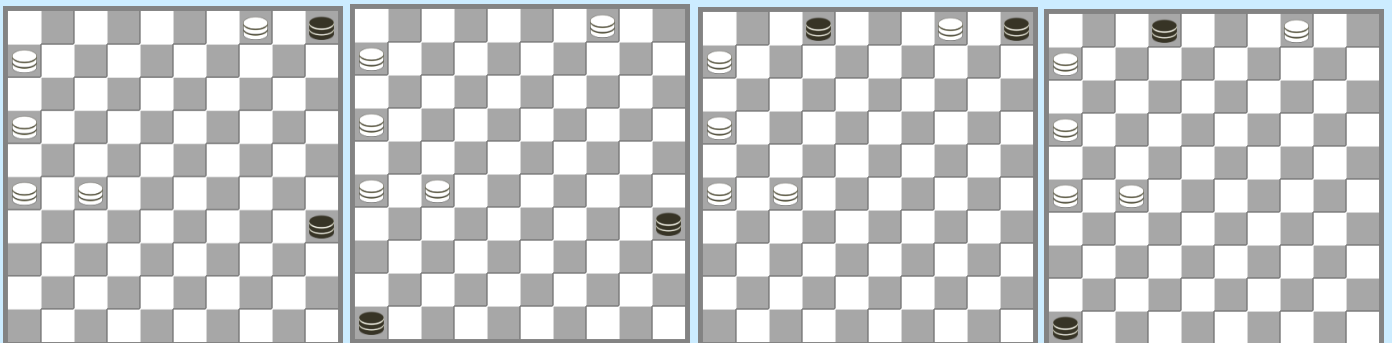

Diagram 13
Kwadrant 2

Diagram 14
Kwadrant 2

Diagram 15
Kwadrant 2

Diagram 16
Kwadrant 2

Diagram 13

06-01! (ook veld 2 is nu verboden, zwart moet als een veerman peddelen tussen 5 en 46)
05-46. Gedwongen dus. Nu een tempozet, 04-15 46-05 gedwongen en nu de mooie combinatie:15-10, 05x21 26x08 35x02, 01-07 uit. Fraai.

Diagram 14

06-01, 46-05* en de combinatie 04-10, zie winstcombinatie als aangegeven bij diagram 13

Diagram 15

06-01, 02-35 (gedwongen, anders 1 om 1) en de combinatie 04-10, zie winstcombinatie als aangegeven bij diagram 13

Diagram 16

06-01, 02-35 (gedwongen) 04-15 (tempo) 46-05 en 15-10, winstcombinatie als aangegeven bij diagram 13.

Conclusie:

Het recept is dus, 22-27 en 06-01, en de combinatie, eventueel, met 04-15 als tempozet.

A Kwadrant 3 (fixatie op velden 25 en 48 en 3 na 18-22)

De volgende mogelijkheden :

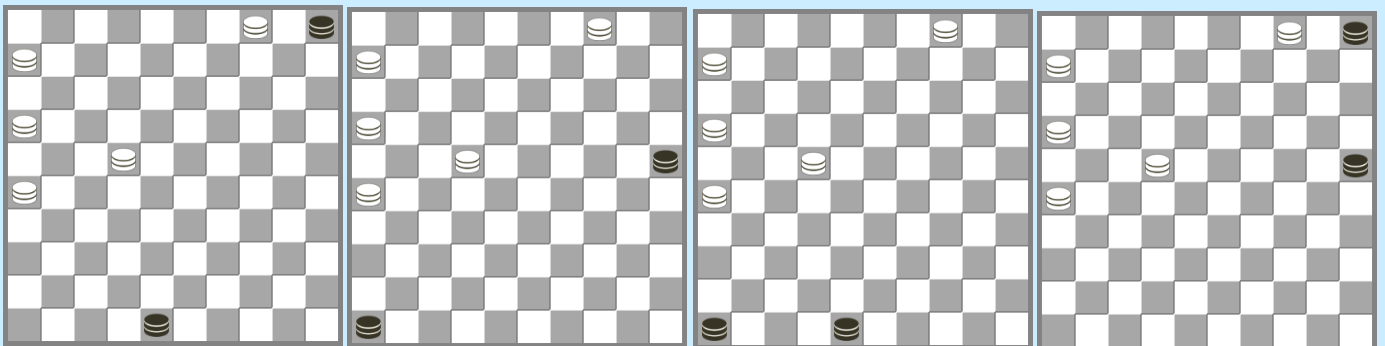

Diagram 17

Diagram 18

Diagram 19

Diagram 20

Diagram 17

Directe winst met een schaar! 04-10, (05x17,11) 06x33 en de tweede dam gaat er aan door de schaar: (48-34, 30,25) 16-43, 25x48, 33-42 uit.

Diagram 18

Pennen met 26-48, 25-03 en de fraaie combinatie: 04-09 03x25(gedw) 16-32 (46x17,11) 06x39 uit. *Onthoud dus deze 04-09 finesse!*

Ezelsbruggetje voor kwadrant 3: Beide dammen op dezelfde rij dan tempo!

Diagram 19

Dammen op dezelfde rij, het tempo 16-49:

indien 46-5 dan de schaar van diagram 20 met 49-43 i.p.v. 16-43. Indien 48-25 dan de finesse van diagram 21, met 49-32 i.p.v. 16-32.

Diagram 20

Dammen op dezelfde rij, het tempo 16-49. Wit doet 16-49,

Indien 5-46, finesse van diagram 19

Indien 25-48 dan de schaar van diagram 19.

Indien 25-3, dan de 1 om 1 06-17

Indien 25-14 dan staan er 2 dammen op de lange lijn, en daarvoor bestaat het recept: Manoury eindspel, zie diagram 26. De eerste zet is dan 49-38 en verder zoals aangegeven in Manoury eindspel.

Kwadrant 4 (47 en 15)

De volgende 4 mogelijkheden:

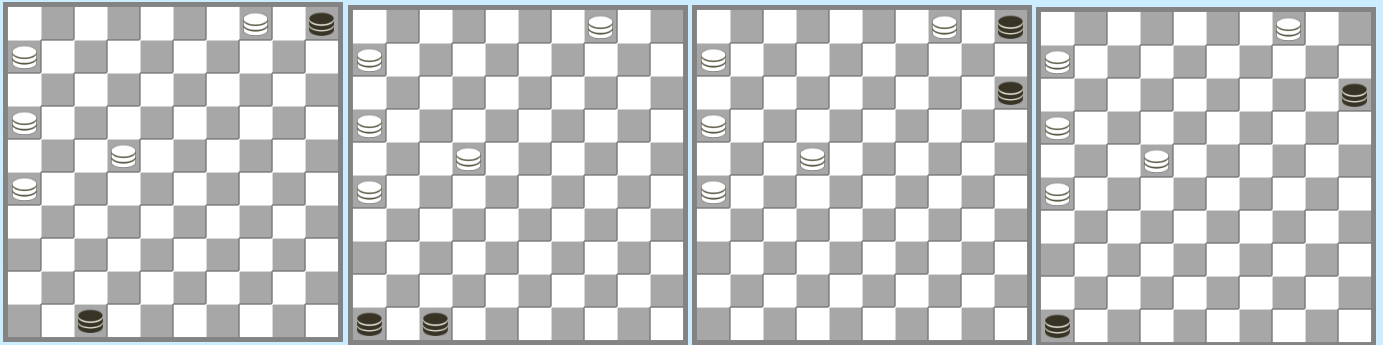

Diagram 21

Diagram 22

Diagram 23

Diagram 24

Diagram 21

Pennen met 04-15, 47-41 gedwongen anders 1 om 1, en nu de 2 om 2 met 15-10, 05x11 enz.

Voor alle overige diagrammen geldt dat Dam2 gepend moet worden met witte dam op 16, door 16-27 vervolgens 27-36. En dan pennen met *of* 36-47 (indien DAM2 op 15) *of* 4-15 (indien DAM2 op 47)

Zwart kan dat alleen voorkomen door de tweede dam ook op de lange lijn te zetten, maar dan geldt de winst, van het volgende hoofdstuk, de 2 zwarte dammen op de lange lijn !.

Conclusie:

Voor kwadrant 4 geldt dus: Pen de tweede dam met de witte dam op 16 (via 16- 27-36 - 47), of directe winst.

Met Dam1 op 5 of 46 geeft 18-22 winst door fixatie van de 2 dammen op randvelden van zijn kwadrant en daarna Dam2 op te sluiten. Onthoud de 2 ezelsbruggetjes. Het laatste hoofdstuk, 2 dammen op de lange lijn, zal gemakkelijker zijn.

ZWART ZET BEIDE DAMMEN OP DE LANGE LIJN

Winst is nu het opbouwen van de Manoury sleutelstand na 18-22.

Als er onderweg een winst is dan pakt hij die, zo niet dan brengt de stand van Manoury de winst. Er is geen ontsnappen meer mogelijk.

Manoury wordt als volgt bereikt:

16-38 38-47

26-48, Manoury en winst indien beide zwarte dammen op de lange lijn.

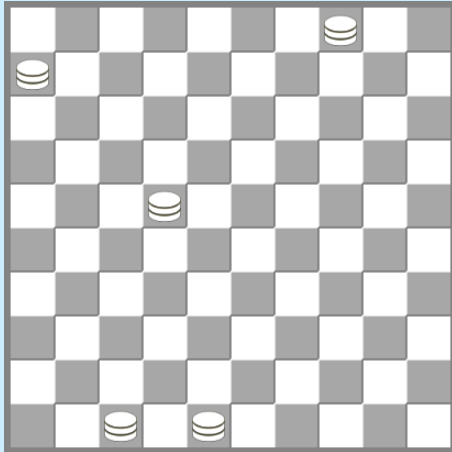

Diagram 25, Manoury

De uitgangsstand is De Bruijn, wit speelde 18-22.

We gaan wederom alle mogelijkheden af. Van belang is nu dat als zwart na 18-22 vlucht van de lange lijn, hij naar de rand moet, en in het kwadranten eindspel beland van, zie vorige hoofdstuk. Beiden zwarte dammen **MOETEN** dus op de lange lijn bivakkeren na 18-22 om direct verlies te voorkomen, bovendien, alleen de volgende 3 diagrammen geven geen direct verlies! Op de zet na

18-22 is een van onderstaande diagrammen dus gedwongen.

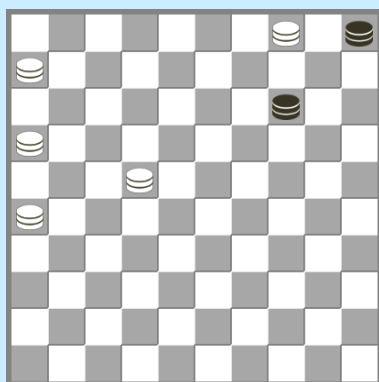

Diagram 26

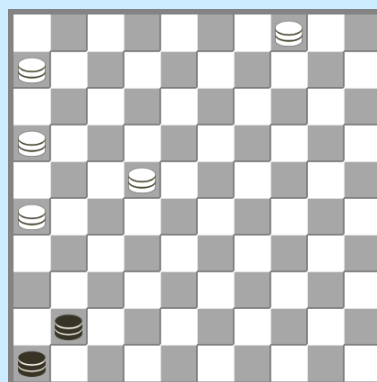

Diagram 27

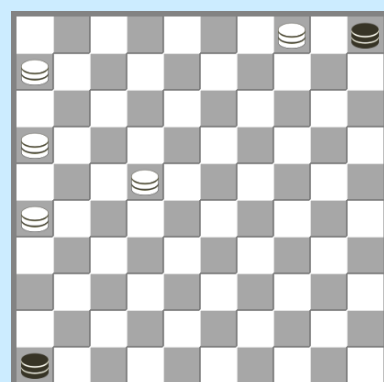

Diagram 28

Diagram 26

Gewoon doorzetten Manoury plan!

16-38 Zwart moet bewegen met de Dam op 14. Als hij wil ontsnappen aan Manoury moet hij weg van de lange lijn.

A. Indien 1. 14-03 gaat wit door met Manoury, dus 38-47, dreigt met 1 om 1 via 22-17.

A1: 03-25 zwart staat verloren want 26-48. Wit dreigt met 1 om 1 (22-39) en als zwart doet: (25-14 of 25-03) dan opnieuw de fraaie combinatie 47-20, (03,14x25), 04-10 05x11 06x39 uit.

A2: 03-14 dan 26-48 en om de combinaties van A1 uit de weg te gaan moet zwart 14-46 spelen omdat los betekent een vernietiging (14-19, 04-10, 47-41, 19x46, 48-32, 46x17 X) met winst volgens Manoury, zal aanstonds worden aangetoond

B. Indien 14-25

In dat geval pennen door meteen 26-48, zwart mag niet kan ontsnappen.

Indien zwart naar (25-14,03) dan komt de fraaie combinatie zoals aangegeven in variant A1 (met 38-20 i.p.v. 47-20).

Dam1 op de lange lijn moet dus bewegen na 26-48. Indien 05- 46 of 41 dan dezelfde combinatie: 38-32, 46x17 en 06x39 enz..

Indien naar (05-14,19,23) dan 38-33, dreigt met 1 om 1 (33-39) en als de zwarte dam op 25 vlucht (25-14,03) dan altijd de 2 om 2 met 33-20 en 22-39

Indien in diagram 26 zwart na 16-38 met beide dammen op de lange lijn blijft, alleen B1 en B2 mogen:

B1: (14-41) 38-47 en dan of 41-14* 26-48 en 14-46* (anders, zie variant A) of 41-46 26-48 en 46-14*

B1: met altijd winst door Manoury stand

B2: (14-46) 26-48,

B21: 46-14,38-47, 14-46* winst door Manoury stand.

B22:46-41, 38-47,41-14 of 41-46 winst door Manoury stand.

Conclusie: Indien zwart vlucht van de lange lijn, is alleen variant A2 niet verliezend, en zal zwart eindigen met Manoury winst .

Vlucht zwart niet van de lange lijn dan zal wit ook een Manoury winst kunnen opbouwen.

Diagram 27:

Ook hier de Manoury zet 16-38. Vervolgens kan de zwarte dam op 41 maar 2 kanten op.

A: 41- 5, in dat geval kun je Manoury opbouwen 38-47,46-14*(anders, zie vernietiging diagram 26

A2) en 26-48, dreigt met combinatie diagram 26 A1, alleen 14-46 kan en winst volgens Manoury .

B: 41-47.

In dat geval pennen door 38-15 te spelen, dreigt met 1 om 1. Zwart kan dan alleen nog 47-41 spelen, waarna wit met 15-47,41-5* 26-48, 46-14* winst volgens Manoury.

Conclusie: ook hier kan wit een Manoury opbouwen met 2 zwarte dammen op de lange lijn

Diagram 28

Wit aan zet speelt 16-38

Zwart kan alleen aan verlies ontsnappen door

A : 46-14 en na 38-47 de winstgang zoals aangegeven bij diagram 26.

B (46-23,19) dan 04-10 05x14 26-37 14x46 en 38-32 46x17 enz..

C 46-41 en dan 38-47 en na

C1: 41-14 26-48 en 14-46* Manouri winst

Of C2: 41-46 26-48 46-14* Manouri winst

D : De dam op 5 kan alleen naar 41 (anders de 2 om 2 met 38-32) en na 38-47, 41-05 (de enige) kan wit de Manoury stelling bouwen door op de volgende zet 26-48 46-14* met winst door Manoury.

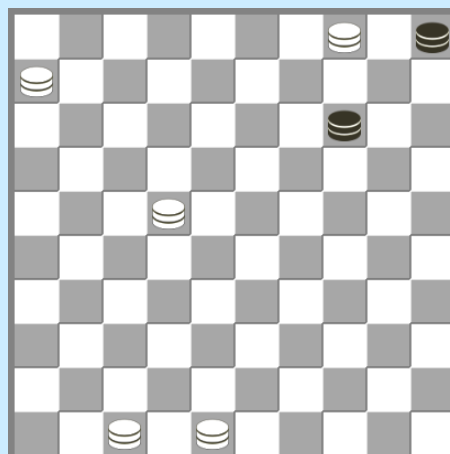
Conclusie: Wit kan Manoury opbouwen met 2 zwarte dammen op de lange lijn.

WINST DOOR MANOURY

In voorgaande varianten kon zwart alleen aan verlies ontkomen door op de lange lijn te blijven met beide dammen. Alleen onderstaande stellingen kon zwart opbouwen zonder te verliezen door een 2 om 2.

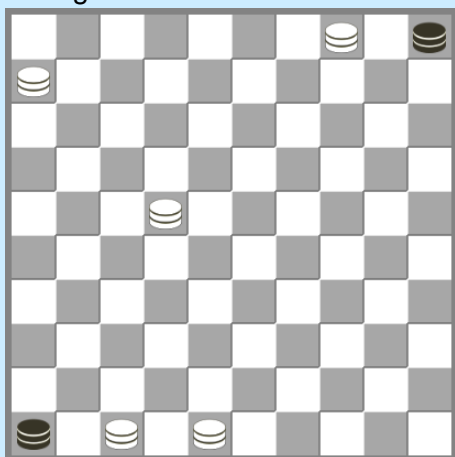
Diagram 29:

47-20 14x25 04-10 05x17 of 11 06x39

De enige andere stand die zwart kan bereiken, zonder directe vernietiging is:

Diagram 30

Wit doet een tempozetje, 22-17, en zwart mag het uitzoeken. Indien 46-14, 47-20, 14x25,04-10, (05x17,11), 06x39 enz.

Op elke andere zet van zwart volgt winst door 2 om 2, eventueel voorafgegaan door het offer 04-10. Bijvoorbeeld (46-23,19) 04-10, 05x14, 47-41, 19x46, 48-37 enz.

Na ongeveer 250 jaar damsport, een hanteerbare oplossing voor de 5 tegen 2 dammen! En de sleutelstand van de oervader van het dammen, Manoury, speelt hierin ook nog eens een hoofdrol!

Samenvatting :

- Indien zwart met beide dammen op de tric trac lijnen staat, sleutelstand van Emden en vervolgens veld 23 onder controle brengen
- Indien veld 23 onder controle, sleutelstand Barteling opbouwen
  - o Indien zwarte dam op 47, en geen directe winst, pennen 47
  - o Indien 47 en 15 of 35 en 15: tempo 23-28, daarna winst
- Indien zwart de lange lijn met 1 dam bezet en tevens deze los staat
  - o Jacht openen op dam 2 door te pennen
  - o Indien tweede dam op 48, dan niet pennen maar dreigen
  - o Uitzondering variant: Indien eerste dam op 19 en tweede dam op 15, dan uiteraard pennen door 18-36, dreigt pennen met 36-47 en als zwart speelt 15-29 dan 4-22
- Indien zwart de lange lijn met 1 dam op 5 of 46 (dus niet los)
  - o Na 18-22 mogen beide dammen niet meer losstaan. Tweede dam is veroordeeld tot zijn kwadrant
  - o Indien tweede kwadrant: Ezelsbrug: Zorg bij de opgedrongen tweede kwadrant dat de vangstelling een stapje terug doet dus, 22-27
  - o Indien derde kwadrant: Ezelsbrug: 2 dammen op dezelfde lijn dan de stille zet 16-49
  - o Indien vierde kwadrant, dan pennen tweede dam met de witte dam op 16 dus 16-27- 36-47
  - o Altijd geldt: 2^e dam pennen
- Beide dammen op de lange lijn
  - o Manoury, onderweg eventuele winst pakken, anders wint de sleutelstand Manoury